

Innst. S. nr. 135

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.meld. nr. 47 (2003-2004)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om innovasjonsverksemda for miljøvennlege gasskraftteknologiar mv.

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Olje- og energidepartementet viser til at Regjeringa i St.meld. nr. 9 (2002-2003) om innanlands bruk av naturgass mv. (Gassmeldinga) trakk opp ein heilskapleg strategi for auka bruk av naturgass i Noreg, og Regjeringa sin politikk for gasskraftverk med CO₂-handtering. I tillegg vart det i meldinga vurdert ein sterkare grad av elektrifisering av sokkelen, og eit system med grøne sertifikat for fornybar elektrisitet vart drøfta.

Satsinga på gasskraftverk med CO₂-handtering er eit viktig element i Regjeringa sin energipolitikk av di det vil styrkje elektrisitetsforsyninga samstundes som ein lettare når klimamåla. Gjennombrøt for denne teknologien vil gi heilt andre moglegheiter for gassbruk i Noreg enn det vi har i dag. Det vil òg kunne vere eit vesentleg bidrag til den globale miljøutviklinga.

I St.meld. nr. 18 (2003-2004) om forsyningssikkerheten for strøm mv., varsla Regjeringa at ho ville komme attende til Stortinget våren 2004 med forslag til korleis Noreg skal auke miljøvennleg bruk av gass og etablering av ei innovasjonsverksemd i Grenland. Regjeringa varsla i denne meldinga også ei tilbakemelding om arbeidet med å etablere ein felles norsk-svensk pliktig sertifikatmarknad.

Meldinga som no ligg føre omhandlar:

- Regjeringas politikk for auka satsing på miljøvennlege gasskraftteknologiar.
- Vurdering av alternative løysingar for korleis gass kan førast fram til norske brukarar og ulike finansieringsformer med statlig deltaking.

- Arbeidet med å leggje til rette for ein norsk-svensk pliktig sertifikatmarknad.

Som eit grunnlag for denne meldinga er det gjennomført ei rekkje utreiingar, og NVE sin rapport om "Gass i Norge - vurderinger av alternative løysningar for fremføring av gass til innenlandske brukere" er bl.a. tatt inn som vedlegg i meldinga.

Politikk for å framskande gasskraftverk med CO₂-handtering

Satsing på miljøvennlege gasskraftverk er eit hovud-element i Regjeringas energipolitikk. For å framskande fullskala gasskraftverk med CO₂-handtering, vil Regjeringa auke innsatsen for å redusere kostnadene gjennom pilot- og demonstrasjonsanlegg.

Det er fleire årsaker til at det ligg godt til rette for miljøvennlege gasskraftverk i Noreg. Mellom anna er det grunnlag for utvikling av geologisk lagring av CO₂ i reservoar på kontinentalsokkelen. Vidare vil CO₂ på sikt kunne bli nytta til auka oljeutvinning eller andre føremål, jf. St.meld. nr. 38 (2003-2004) om petroleumsvirksomheten.

I Revidert nasjonalbudsjett for 2004 la Regjeringa fram forslag om å opprette ei statleg innovasjonsverksemd som mellom anna skal gi stønad til pilotar for gasskraftverk med CO₂-handtering, jf. St.prp. nr. 63 (2003-2004). Verksemda skal lokaliserast til Grenland. Det blei fremja forslag om å etablere eit fond på 2 mrd. kroner etter modell av Fondet for forskning og nyskaping, der avkastninga skal tildelast gjennom den nye innovasjonsverksemda. Regjeringa vil òg kunne vurdere eventuelle fullmakter og løyvingar ut over avkastninga frå fondet for å sikre tilstrekkeleg finansiering av aktuelle pilotprosjekt.

Den offentlege innsatsen for forskning på miljøvennlege gasskraftteknologiar er i hovudsak organisert gjennom programma i Noregs forskingsråd.

Forskringsrådet får midlar til forskning på CO₂-relaterte problemstillingar frå Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet og Nærings- og handelsdepartementet. Desse midlane blir forvalta gjennom Klimateknologiprogrammet (KLIMATEK), som blei starta i 1997. Programmet blei frå 2000 spesielt retta mot utvikling av teknologi for gasskraftverk med CO₂-handtering. Løyvinga til KLIMATEK for 2004 er på 58 mill. kroner, og om lag 50 mill. kroner er øyremerkt til utvikling av gasskraftverk med CO₂-handtering.

Frå 2004 er Forskringsrådet si satsing på miljøvennlege gasskraftteknologiar blitt ein del av programmet RENERGI, som skal utvikle kunnskap og løysingar som grunnlag for miljøvennleg, økonomisk og rasjonell forvaltning av energiressursane, ei sikker energiforsyning og internasjonalt konkurransedyktig næringsutvikling i energisektoren. Budsjettet for RENERGI i 2004 er på om lag 160 mill. kroner.

Det er fleire oppgåver som må løysast før ein kan gjere ei sikker vurdering av kva for teknologiar for CO₂-handtering som er dei beste for fullskala drift. Den viktigaste oppgåva er å redusere kostnadene ved dei ulike teknologikonseptane, og å etablere store nok marknader for slike teknologiar. Utprøving av teknologiane i pilot- og demonstrasjonsanlegg er naudsynt for å redusere kostnadane og den teknologiske risikoen ved fullskala drift.

Opprettinga av ei statlig innovasjonsverksemd blei i gassmeldinga lagt til grunn som eit hovudelement i Regjeringa sin strategi for gasskraftverk med CO₂-handtering. Innovasjonsverksemda blei føresett lagt til Grenland. Ved behandlinga av gassmeldinga bad Stortinget Regjeringa om å komme tilbake med ein plan for ei om mogeleg raskare etablering av verksemda enn det som var lagt til grunn, og eit forslag til kapitalisering og utvida verkeområde for verksemda, medrekna hydrogen og eventuell petrokjemi, jf. vedtak nr. 352 for 2002-2003.

Vurderinga av verkeområde inneber avgrensingar knytt til kva for teknologiar og fagområde som skal inngå i teknologiprogrammet til verksemda. For å medverke til nødvendig kompetansebygging og framdrift i teknologiutviklinga vil Regjeringa at satsing på utvikling og utprøving av teknologiar for gasskraft med CO₂-handtering skal vere hovudoppgåva for verksemda.

Føremålet til innovasjonsverksemda skal vere å stimulere til utviklinga av kostnadseffektive teknologiløysingar for gasskraft med CO₂-handtering. Hydrogen kan òg bli eit arbeidsområde for verksemda. Det er lagt opp til at Forskringsrådet skal gi stønad til den langsiktige forskinga på området og tidlege fasar for utprøving av prosjekta.

På same måte som for gasskraft med CO₂-handtering vil ei vellukka langsiktig satsing på hydrogenområdet krevje kompetansebygging i Noreg gjennom prøveordningar og gjennomføring av demonstrasjonsprosjekt. Hydrogenutvalet, som la fram si innstilling 1. juni 2004, skulle formulere nasjonale mål og nødvendige tiltak for å utvikle hydrogen som energibærer og verkemiddel for innanlands verdiskaping og betre miljø.

Utvalet identifiserte behov for offentleg medverknad og rammevilkår, og forslag om ansvarsforhold, organisering, ressursbehov og fagleg innhald for eit nasjonalt hydrogenprogram. Programmet skal omfatte hydrogen både til stasjonært bruk og til transportformål, og departementet vil komme tilbake til korleis utviklinga av hydrogen i Noreg skal organiserast.

For petrokjemi synest det ikkje å vere grunnlag for ei tilsvarande teknologisk samordning i ein utprøving- og demonstrasjonsfase som det til dømes er for gasskraft med CO₂-handtering og hydrogen.

Olje- og energidepartementet vil ha merksemd på arbeidet til innovasjonsverksemda for miljøvennlege gasskraftteknologiar i høve til dei aktivitetane som blir støtta av Enova og Innovasjon Norge. Enova sine aktivitetar er i første rekkje retta mot å støtte marknadsnære løysingar som skal hjelpe til å utløyse størst mogeleg grad av omlegging av energibruk- og produksjon. Det synest derfor ikkje å vere behov for særskild tilrettelegging mellom innovasjonsverksemda og Enova.

Opprettinga av den nye innovasjonsverksemda vil ha liten verknad på Innovasjon Norge sine oppgåver og aktivitetar. Det er likevel viktig med samarbeid og koordinering av aktivitetar og stønadsordningar mellom institusjonane.

Det har vore ein føresetnad at innovasjonsverksemda skal vere statleg eigd. Regjeringa legg opp til at organet skal vere oppretta innan årsskiftet 2004-2005, og det skal vere organisert som eit forvaltningsorgan med særskilde fullmakter.

Finansieringa av verksemda vil skje gjennom opprettinga av eit fond der innovasjonsverksemda forvaltar avkastninga av fondet etter same modell som Fondet for nyskaping som ble etablert i 1999. Fondet vil vere på 2 mrd. kroner. Regjeringa vil vurdere mogeleg ekstra finansiering utover avkastninga til fondet til konkrete prosjekt for å sikre naudsynt framdrift i teknologiutviklinga.

Den årlege avkastninga på fondet blir motsvar av tilsvarande auke i renteutgifter på staten si gjeld. Renteutgiftene blir dermed ein del av dei årlige statlege utgiftene.

Kostnadene i samband med utvikling av teknologi til gasskraftverk med CO₂-handtering vil auke utover i innovasjonskjeda. Dei største kostnadene vil vere knytt til realiseringa av storskala, kommersiell teknologi for CO₂-handtering. Tilsvarande vil òg behovet for statleg støtte kunne auke når ein flytter seg frå grunnforskning til utprøving i større demonstrasjonsanlegg. Rammene til styresmaktene for å kunne gi stønad vil vere meir avgrensa dess lenger ut ein kjem i teknologiutviklinga.

Reglane om offentleg stønad i EØS-avtalen gir klare avgrensingar av mogelege stønadsordningar for utvikling av gasskraftverk med CO₂-handtering. EØS-avtalen har i utgangspunktet eit forbod mot statsstønad. Stønad kan likevel vere lovlig dersom særskilde vilkår gjeld, til dømes om stønaden går til forskning og utvikling og miljøstønad. Nye stønadsordningar må meldast til ESA og godkjennast før dei kan settast i verk.

Offentleg stønad til utvikling av gasskraft med CO₂-handtering i ein demonstrasjons- eller pilotfase kan falle saman med spesielle stønadskategoriar som ESA bruker i sine retningslinjer for vurdering av statsstønad. I tråd med dette, kan ein maksimalt ta imot stønad på 25-50 pst. av kostnadene for prosjekta i demonstrasjonsfasen.

Kostnader og finansiering av transportløysingar for innanlands bruk av gass

Regjeringa legg opp til ein vidareføring av satsinga på naturgass. Dei utgreiingane som er gjennomført, støttar opp under ein politikk for ei gradvis utbygging av infrastruktur for naturgass.

Regjeringa legg vekt på:

- å leggje til rette for at meir naturgass kan nyttast til innanlands verdiauking.
- å ha ei tilskotsordning for utbygging av infrastruktur for naturgass for å auke bruken av gass og for å hauste erfaring.
- at stønaden til utbygging av infrastruktur for gass må vere innanfor rammene av Noregs internasjonale miljøplikter.

Det vises elles til St.meld. nr. 9 (2002-2003) om innenlands bruk av naturgass mv. ("gassmeldinga").

Økonomiske sider ved transport av gass

Departementet viser til NVEs vurderingar av økonomien ved gasstransport, og ein rapport om dette er trykt som vedlegg til meldinga.

I analysane av lønsemda ved gasstransport har NVE spesielt vurdert transportløysingar til område med eit relativt stort potensial for bruk av gass. Til enkelte stader er kostnadene ved både rørtransport og LNG-løysingar vurdert.

NVE har rekna på moglegheitene for å etablere LNG-ruter med skip i ei nordleg og ei sørleg rute, og har samanlikna kostnadene ved etablering av LNG-distribusjon og gassrør til område som ligg nær ilandføringsstadene. Det er gjort kostnadsoverslag for eit gassrør til Trondheim, og NVE har sett på kostnadene ved eit rør til Bergen. NVE har analysert fleire alternativ for transport av gass til Grenland, som har det største potensialet for å auke bruken av gass på kort sikt i Noreg. Både eit tørrgassrør, eit såkalla kombirør (for tørrgass og våtgass), ei LNG-rute og ei CNG-rute som er spesielt tilpassa industriell bruk, er analysert.

Den nordlege LNG-ruta omfattar Trondheim, Fosen, Rana, Mosjøen og Narvik. Etter berekningar frå MARINTEK er dei totale investeringskostnadene for eitt skip og mottaksterminalar 390 mill. kroner. Driftskostnadene er utrekna til å bli om lag 40 mill. kroner årleg. Etter NVE sine vurderingar kan det vere mogleg å selje om lag 135 millionar Sm³ på lang sikt, til ein pris som dekkjer desse kostnadene.

Den sørlege LNG-ruta omfattar Østfold, Oslo, Drammen, Vestfold, Grenland, Kristiansand, Lista og Egersund. Dei totale investeringskostnadene for to skip og mottaksterminalar er estimert til 620 mill. kroner.

Driftskostnadene vil vere om lag 79 mill. kroner per år. Etter NVE sine vurderingar kan det vere mogleg å selje om lag 315 millionar Sm³ på lang sikt, til ein pris som dekkjer desse kostnadene.

NVE har vurdert kostnadene for gassrør frå Tjeldbergodden til Trondheim. Kostnadene ved å levere gass til brukarane i Trøndelag synest å bli mykje høgare med ei slik rørløysing enn med levering frå den nordlege LNG-ruta. Det gjeld så lenge gassvoluma er små.

NVE har lagt til grunn at det kan være mogleg med ein samla etterspurnad på om lag 30 millionar Sm³ i Sør-Trøndelag. Dersom bruken av gass blir monaleg høgare kan lønsemda bli betre enn ved LNG-transport. Det gjeld særleg om det planlagde gasskraftverket på Skogn blir bygd. Det opnar for greinrør til ei rekkje ulike område i regionen. Det er lagt planar for greinrør mellom anna til Trondheim, Verdalen og Orkanger.

Statleg deltaking i finansieringa av gassrør føreset at staten ikkje subsidierer konvensjonelle gasskraftverk. Regjeringa vil vurdere gassløysingar til ulike område i Trøndelag meir konkret når det blir klart om gasskraftverket vert realisert.

Bergensområdet har eit relativt stort potensial for bruk av naturgass, knytt til transportsektoren, oppvarming av bygningar og ein del industribruk. Vurderingane av kostnadene ved å føre naturgass til Bergen, er basert på utrekningar gjort av Naturgass Vest. Naturgass Vest terminerte arbeidet med rørprosjektet i 2001 til fordel for ei LNG-løysing. NVE har komme fram til at investeringskostnadene for eit tilsvarende rør i dag er 215 mill. kroner. Eit slikt rør vil i følgje NVE gi transportkostnader på omkring 150 øre/Sm³.

NVE har analysert fire løysingar for transport av naturgass til Grenland, og vurderingane av lønsemda ved dei ulike transportløysingane er presentert i meldinga. Dette gjelder:

- tørrgassrør frå Kårstø
- LNG-rute frå Zeebrugge
- CNG-rute frå Kårstø
- kombirør (for våtgass og tørrgass) frå Kårstø.

NVE har vurdert korleis økonomien i dei ulike alternativa for transport av tørrgass til Grenland vil bli endra ved endringar i dei viktigaste føresetnadene. Større årleg volum, lengre økonomisk levetid, høgare transporttariff og lågare rente vil gi ein betre prosjektøkonomi.

Den samfunnsøkonomiske analysen av dei ulike transportalternativa til Grenland trekk i retning av betre lønsemd. Men korkje tørrgassrør, kombirør eller sjøtransport står i analysane fram som samfunnsøkonomisk lønsame løysingar for gass til Grenland.

Då Stortinget handsama St.meld. nr. 9 (2002-2003) vart det lagt vekt på at det var uvisse rundt kostnadene ved gasstransport i Noreg. Tala som no er presentert, gir etter departementet si vurdering eit godt grunnlag for å vurdere hovudtrekk ved kostnadene knytt til å etablere ulike løysingar for infrastruktur for naturgass i Noreg.

NVE har gjort grundige studiar for å komme fram til dei mest aktuelle innanlandske brukarane av naturgass. Analysane viser at etterspurnaden på kort sikt er avgrensa på kvar enkelt stad, og at det er stor avstand mellom forbruksområda. Vidare viser analysane at det kan vere mogeleg å selje LNG i Noreg til ein pris som dekkjer kostnadene. LNG- og CNG-infrastruktur har større fleksibilitet enn rør og kan byggast opp etter kvart som marknaden veks. LNG- og CNG-infrastruktur har òg lågare investeringskostnader, ein potensiell andrehandsverdi og dei kan betre tilpassast dei forventa voluma dei nærmaste åra framover.

Store rør over lange avstandar er svært kostbare. Med dei føresetnadene som er lagt til grunn i desse utgreiingane meiner Regjeringa det ikkje vil vere lønsamt å byggje store rør over lengre avstandar i Noreg no. Men det kan ikkje utelukkast at ein seinare kan få betre balanse mellom kostnader og inntekter. Til dømes vil langsiktige forpliktingar frå industrien om avtak av større volum og høgare betalingsvilje i marknaden kunne vere viktige i ein slik samanheng.

Regjeringa vil støtte opp under ei stegvis oppbygging av marknaden for naturgass. Naturgassen må introduserast på ein fleksibel måte, for eksempel ved å byggje infrastruktur for gass transportert med skip som kan nyttast andre stader når etterspurnaden veks og marknaden etterspør andre løysingar med større kapasitet. Når marknaden er blitt etablert på denne måten, kan det i neste omgang vere aktuelt å byggje gassrør for å forsyne enkelte område. Regjeringa vil i oppbyggingsfasen halde kontakten med industrien.

Regjeringa meiner gassrør kan vere aktuelt enkelte stader, men viser til at det skal mykje til å få ein forsvareleg økonomi i slike rør om marknaden ligg langt frå gasskjelda. Gassrør kan bli meir aktuelt når marknaden er meir etablert. Analysane som nå er gjennomførde støttar opp under ein politikk for ei stegvis utbygging av infrastruktur for gass, der den mest omfattande bruken i første omgang kjem i områda som har dei beste naturlege føresetnadene.

Det vises til at det i ein introduksjons- og utviklingsfase vil vere naudsynt med offentleg stønad, som bør givast som tilskot til private aktørar som ønskjer å byggje ut rør for overføring eller anlegg for transport av LNG for å gjere gass tilgjengeleg til nye område.

Eigarskap og finansiering

Departementet viser til at i Noreg har private interesser vore pionerar i den tidlege fasen av utbygging av infrastruktur for gass. I fasen etter at private har starta opp ser ein ofte eit auka offentleg engasjement, og i denne fasen vil koordineringsbehovet ofte vere langt større. Det kan vere aktuelt å få kopla saman lokale nett og å etablere eit sentralnett for større område.

I Noreg er det ein godt utbygd elektrisitetsforsyning, som gjer at det er mindre grunn til å leggje stor vekt på fordelings- og distriktspolitiske omsyn i høve til utbygging av ny gassinfrastruktur i Noreg, enn tilfelle er i mange andre land.

Regjeringa legg vekt på at bruken av naturgass er i ei tidleg oppbyggingsfase i Noreg. Det er viktig å ta

omsyn til samfunnsmessige interesser ved utbygging av infrastruktur for gass, men ei oppretting av eit statleg eigarselskap for investeringar i infrastruktur blir ikkje vurdert som aktuelt i dei næraste åra.

Om det vil vere føremålstenleg med eit statleg eigarskap, må vurderast i lys av den vidare utviklinga av infrastrukturen i gassektoren og bruken av gass innanlands. Men også med ein omfattande gassinfrastruktur vil det kunne vere meir føremålsteneleg at dei samfunnsmessige omsyna blir ivareteke gjennom utforminga av rammevilkåra for slik verksemd (stønader, avgifter, reguleringar mv.). Regjeringa vil i dei nærmaste åra støtte opp under ei stegvis oppbygging av marknaden for naturgass gjennom den politikken som vart trekt opp i Gassmeldinga.

Ei utvikling mot nærmare integrasjon mellom elektrisitet og gass kan gjere det aktuelt for nettselskap å vurdere eigarskap i eventuelle gassrør. For desse selskapa vil det vere viktig å gjere dei rette investeringane i transport av energi.

Ein pliktig sertifikatmarknad for fornybar elektrisitet

Departementet orienterer i meldinga om arbeidet med å etablere ein sertifikatmarknad - og trekkjer opp rammene for det vidare arbeidet med marknaden. Det er ikkje lagt opp til konkrete tilrådingar og avgjerder for det framtidige systemet.

Ein sertifikatmarknad er eit tiltak for å stimulere til auka bruk av fornybar elektrisitet. Produsentar av fornybar elektrisitet får sertifikat etter kor mykje dei produserer. Forbrukarar av elektrisitet blir pålagde å kjøpe sertifikat i høve til forbruket. Produsentane vil dermed få ei inntekt frå sal av sertifikat i tillegg til inntekta frå sal av straum, og ekstraintekta frå salet kan gjere det lønsamt å byggje ny kraftproduksjon. Inntektene vil verke som ein stønad til fornybar elektrisitetsproduksjon.

Ein viktig forskjell på eit slikt system og ordinær skattlegging og subsidieoverføring, er at systemet ikkje inngår i den årlege handsaminga av statsbudsjettet, men vil vere ei øyremerka binding av ressursar retta mot fornybar elektrisitet. Generelt vil flytting av verkemiddel ut av statsbudsjettet gjere budsjettet som styringsverktøy mindre effektivt.

I Europa har dei fleste landa stønadssystem for fornybar elektrisitet. Feed-in-tariffar og pliktige sertifikatmarknader er vanlege stønadssystem. I Sverige opna marknaden for pliktige sertifikat 1. mai 2003, og det vises til at Noreg kan hauste nyttige erfaringar frå Sverige når vi skal slutte oss til systemet. Den svenske sertifikatmarknaden skal erstatte tidlegare tilskotsordningar til elektrisitetsproduksjon, og EU-direktiv 2001/77/EC har vore rettleiande for kva som skal ha rett til sertifikat i Sverige.

Olje- og energidepartementet tok kontakt med det svenske Näringsdepartementet våren 2003 for å sjå nærmare på om det var grunnlag for eit samarbeid om ein felles svensk-norsk sertifikatmarknad for fornybar elektrisitet. Ein felles marknad kan komme i stand ved at Noreg opprettar ein sertifikatmarknad som liknar

den svenske, basert på at sertifikatata er gyldige i båe landa. Dette krev at sentrale tekniske løysingar er koordinerte.

Departementet viser til at det er naudsynt å komme overeins om ei felles plattform for samarbeid med dei svenske styresmaktene. Det er i meldinga gjort greie for både den svenske marknaden for el-sertifikat og for samarbeidet med Sverige.

Spørsmål knytt til organiseringa av marknaden vil også ha store konsekvensar for korleis marknaden vil fungere, og departementet viser til at ein sertifikatmarknad bør ha ei levetid på minst 20 til 30 år for å fungere godt. Dei vala som blir gjort i etableringa av marknaden kan bli forande for satsinga på fornybar elektrisitet i mange år framover. Spørsmål knytt til utforminga av marknaden er drøfta i meldinga.

I ein sertifikatmarknad er etterspurnaden fastsett ved lov. Også andre rammer for marknaden blir lagt inn i lova og forskriftene. For at dei som vil investere i produksjon av fornybar elektrisitet skal ha høve til å planleggje og gjennomføre sine prosjekt, må rammene for marknaden liggje fast og ikkje endrast over tid. Det stiller store krav til utforminga av sertifikatmarknaden.

Olje- og energidepartementet tek sikte på å leggje fram eit lovforslag om ein norsk-svensk sertifikatmarknad våren 2005, med sikte på at ein felles sertifikatmarknad kan starte opp frå 1. januar 2006. Dette lovarbeidet er omtala i meldinga, og NVE har fått i oppgåve å førebu seg på å vere tilsyn for ein sertifikatmarknad. Departementet viser til at det er viktig å unngå ei ordning der det er moms på norske sertifikat. Dersom det blir moms i Noreg, men ikkje i Sverige, vil det forstyrre marknaden.

Sertifikat blir førebels sett som alminnelege omsettbare formuesobjekt. Tilhøvet til verdipapirlovgivinga vil bli vurdert nærmare i det lovarbeidet som er i gang.

Utforminga av sertifikatmarknaden

Departementet viser til at det må vere obligatorisk å kjøpe sertifikat, og dette kravet må regulerast i lov gjennom fastsetting av kvoter. Kvotene speglar dei ambisjonane styresmaktene har for satsinga. I ein felles norsk-svensk sertifikatmarknad vil summen av dei nasjonale ambisjonane vise den felles satsinga på fornybar el-produksjon. Storleiken på dei nasjonale ambisjonane blir berre eit uttrykk for kor mykje ny fornybar produksjon kvart land ønskjer å finansiere. Men storleiken på kvotene i kvart land legg ingen føringar på om produksjonen kjem i det eine eller det andre landet. Kor stor fornybar produksjon det blir i kvart land avhenger i stor grad av produksjonskostnader, konsekvenskrav og kor mange produksjonstypar ordninga skal omfatte i kvart land.

Kvoteplikta er den lovfesta plikta til å ha ei viss mengd sertifikat kvart år i forhold til elektrisitetsbruket i det aktuelle året. I utforminga av forslaget til kven som skal ha kvoteplikt vil departementet mellom anna leggje vekt på dei same omsyna som har vore aktuelle i samband med den nye ordninga for el-avgifta. Ei kvote blir fastsett for kvart år, og kvota vil i startfasen

normalt auke frå år til år. Etter at ambisjonane for satsinga er nådd, minkar kvota over tid ned til null.

Det er grunn til å tru at sertifikatmarknaden over tid kan påverke kraftmarknaden i ein viss mon i retning av lågare prisar på sjølve krafta. Det kjem av at tilskotsordninga stimulerer til auka kraftproduksjon. Det er vanskeleg å seie kor stor innverknad dette vil kunne få.

Regjeringa ser det som viktig å skape eit grunnlag for utvikling av meir fornybar elektrisitet i Europa gjennom ein sertifikatmarknad. Det vil òg vere med å leggje grunnlaget for verdiskaping i Noreg basert særleg på vindressursar og vasskraftressursar.

For å ta omsyn til verdiskaping i Noreg må avgrensinga av kva for energikjelder som har rett på sertifikat, vere vurdert i høve til dei avgrensingane som er valde i andre land. Om Noreg set strengare grenser for kva for energikjelder som kan få sertifikat enn det som blir gjort i dei andre landa i marknaden, blir moglegheitene til verdiskaping i Noreg redusert. Ei slik smal avgrensing i Noreg vil også gi høgare import av kraft. I ein felles marknad med Sverige vil ei smalare norsk avgrensing føre til at Noreg i større grad finansierer utbygging av fornybar produksjon i Sverige.

Det er naturleg å erstatte driftsstønadsordningar til fornybar elektrisitet med sertifikatordninga. Nokre av vindkraftverka har fått både driftsstønad og investeringsstønad. Det er vanskeleg å sjå grunnar til at dei skal få sertifikat dersom dei ønskjer å behalde investeringsstønaden.

Ein felles svensk-norsk marknad vil ta utgangspunkt i den noverande svenske modellen. Svenske styresmakter har notifisert denne ordninga til EU-kommisjonen i samsvar med statsstønadsregelverket, og EU-kommisjonen godkjente ordninga. Minsteprisen i den svenske marknaden var eit statsstønadelement som var i tråd med statsstønadsregelverket i EU. Dersom eit samarbeid mellom Noreg og Sverige følgjer opplegget som Kommisjonen har godkjent for Sverige, er det venta at ordninga som blir foreslått kan godkjennast både av Kommisjonen og ESA.

Regjeringa vil i samråd med dei svenske styresmaktene vurdere kor lenge det er naudsynt å fastsette kvotene, men kvotefastsettinga bør truleg gi grunnlag for ein marknad som skal vare i minst 20 år.

Regjeringa vurderer ei overgangsordning for vindkraft, og legg opp til at dei som byggjer ut vindkraft no får dei same rettane i sertifikatmarknaden som om dei ventar til etter at marknaden har starta opp. Dei detaljerte reglane om dette må vurderast nærare, mellom anna i høve til reglane om statsstønad i EØS-avtalen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Grethe G. Fossum, Knut Werner Hansen og Rolf Terje Klungland, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og

Jørund Leknes, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og lederen Bror Yngve Rahm, og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, viser til at den forrige gassmeldingen (St.meld. nr. 9 (2002-2003)), som ble behandlet våren 2003, skulle trekke opp en helhetlig strategi for bruk av gass i Norge, samt Regjeringens politikk for gasskraftverk med CO₂-håndtering. Meldingen omtalte i tillegg elektrifisering av norsk kontinentalsokkel samt et grønt sertifikatmarked for fornybar energi.

Komiteen viser til at stortingsmeldingen som nå foreligger, er en oppfølging av den forrige og de politiske signaler som ble gitt under behandlingen av denne. Meldingen omhandler nå Regjeringens politikk for økt satsing på miljøvennlig gasskraftteknologi, alternative løsninger for fremføring av gass til forbruker, ulike finansieringsformer av infrastruktur med statlig deltakelse, samt tilrettelegging for et norsk-svensk pliktig sertifikatmarked for fornybar energi.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil peke på at St.meld. nr. 47 (2003-2004) er en oppfølging av vedtakene i forbindelse med forrige gassmelding. I denne meldinga inngikk Sosialistisk Venstreparti et miljøforlik med Regjeringa. Her ble det vedtatt utredet alternative løsninger for fremføring av gass, nedsettelse av et nasjonalt hydrogenutvalg for å utvikle hydrogen som energibærer, et pliktig marked for vindkraft og annen fornybar energi (såkalte grønne sertifikater), utredning av en statlig garantiordning for miljøvennlig og fleksibel fjernvarme og opprettelse av et statlig innovasjonsselskap for miljøvennlig gassteknologi (Gassnova), som skal forvalte statens satsing på forskning og utvikling av gasskraftverk med CO₂-håndtering.

Disse medlemmer er positive til etableringen av Gassnova, og arbeidet med en statlig garantiordning for fjernvarme. Men disse medlemmer er skuffet over Regjeringens oppfølging av noen av disse vedtakene. Arbeidet med oppfølging av hydrogenutvalget går sakte. Det grønne sertifikatmarkedet er utsatt nok en gang. Denne manglende oppfølgingen fra Regjeringen gjør at fokus holdes på det fossile og ikke på det fornybare.

Disse medlemmer mener klimatrusselen er større og mer reell enn noensinne. Den viktigste miljøpolitiske målsetningen er at klimautslippene skal ned. Gjennom Kyoto-avtalen er Norge forpliktet til å redusere sine utslipp av klimagasser. Den 16. februar 2005 trådte avtalen i kraft. Dette er en folkerettslig forpliktende avtale.

Disse medlemmer mener hoveddelen av den norske Kyoto-forpliktelsen skal skje ved tiltak i Norge. Dette kan bidra til å utvikle mer miljøvennlig teknologi for å redusere utslipp og skape bærekraftige arbeidsplasser.

Gass til energiformål kan ikke vurderes isolert sett, men må vurderes opp mot alternativene. Disse medlemmer vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis energipakke på 20 TWh innen 2010, som

- gir flere arbeidsplasser per TWh enn gasskraftverk,
- gir arbeidsplasser i hele landet,
- reduserer avhengigheten av vannkraft til oppvarming og bruken av fossilt brennstoff,
- ikke bryter med våre Kyoto-forpliktelser.

Disse medlemmer viser til at det viktige elementet i Sosialistisk Venstrepartis satsing er industrialisering og økt bruk av bioenergi. Dette vil gi 10 TWh og 4 000 arbeidsplasser i distriktene innen 2010, ifølge sammenliknbare tall fra Sverige. En annen kilde er vind. Vindkraftindustrien er i dag Danmarks nest største eksportindustri. En solid satsing på vind som energikilde og vindkraftteknologi må gjøres også i Norge. Dette kan gi mange direkte og indirekte arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til at det allerede i dag finnes spennende industrielle miljøer bl.a. i Mandal (Umoe Ryving) og Trøndelag (ScanWind), som leverer vinger og dynamoer til denne voksende næringa. I dag foreligger det for hele landet søknad om utbygging på 8 TWh vindkraft hos NVE. ENOVA viser at det med målretta tiltak er mulig å få til ENØK-tiltak i bygninger i størrelsesorden 11 TWh, eller nesten ti prosent av norsk årlig forbruk. Prosessindustriens Landsforening har vist at det er mulig å spare 6 TWh i sine medlemsbedrifter med bl.a. med å gjenvinne spillvarme og bruke ny teknologi.

Disse medlemmer mener at klima- og energipolitikken setter som premiss for gasspolitikken at den ikke må stimulere til økte utslipp; den må ikke hindre en omlegging til en miljøvennlig energipolitikk. Industriell bruk av naturgass som råstoff, bør sikres gode rammebetingelser, og infrastruktur for dette må ikke medføre økt bruk av gass til energiformål på bekostning av fornybare og energieffektiverende alternativ.

Teknologi for gasskraft med CO₂-håndtering

Komiteen har merket seg at et viktig element i Regjeringens energipolitikk er å satse på gasskraft med CO₂-håndtering, både for å sikre energiforsyningen og for å oppnå målene i klimapolitikken. Komiteen viser for øvrig til partienes merknader ved behandlingen av St.meld. nr. 9 (2002-2003), jf. Innst. S. nr. 167 (2002-2003).

Komiteen viser også til at ønsket om et teknologisk gjennombrudd med hensyn til CO₂-håndtering etter Regjeringens mening, vil åpne for helt andre muligheter for bruk av gass i Norge, samt å gi et vesentlig bidrag til den globale miljøutviklingen.

Komiteen har videre merket seg Regjeringens satsing for å fremskynde teknologiutviklingen på dette området, bl.a. for raskt å få på plass fullskala gasskraftverk med CO₂-håndtering. Komiteen viser i den forbindelse til opprettelsen av et fond på 2 mrd. kroner, der avkastningen skal gå til forskning og utvikling på området, samt opprettelsen av Gassnova som nylig ble åpnet i Grenland, og som skal ivareta den statlige innovasjonsvirksomheten på området i tillegg til å gi støtte til pilotanlegg og kostnadseffektiv teknologiutvikling for CO₂-håndteringsprosjekter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til meldingens kap. 3.1.2 der Regjeringen skriver:

"Regjeringa vil òg vurdere eventuelle fullmakter og løyvinger ut over avkastninga frå fondet for å sikre tilstrekkelig finansiering av aktuelle pilotprosjekt."

Flertallet er kjent med at Hammerfest Energi AS har søkt Regjeringen om tilskudd til bygging av pilot CO₂-rensaneanlegg i forbindelse med 105 MW gasskraftanlegg i Hammerfest, og at kraftverket skal produsere 800 GWh per år. Anlegget planlegges som verdens første fullskala gasskraftverk med CO₂-håndtering.

Flertallet har videre merket seg at prosjektet forutsetter kjøp av overskuddsgass fra anlegget på Melkøya og deponi av CO₂ gjennom rørledning til Snøhvitfeltet. Flertallet er orientert om den teknologi som skal benyttes, og at det planlegges investeringsbeslutning første halvår 2005. Hammerfestanlegget vil kunne spille en vesentlig rolle i den praktiske videreutvikling av miljøteknologi, sammen med industrien og forskningsinstituttene som løper parallelt.

Komiteen har merket seg Regjeringens målsetting om på sikt å ta i bruk CO₂ som trykkstøtte for å øke oljeutvinning på norsk kontinentalsokkel.

Komiteen peker på at det er grunnlag for lagring og injeksjon av CO₂ i reservoar på kontinentalsokkelen, og at CO₂ kan bli benyttet til trykkstøtte, for økt oljeutvinning. Dette vil kreve store mengder CO₂. Komiteen viser til at Stortinget i forbindelse med Petroleumsmeldingen ba Regjeringen gjennomføre en studie av potensialet ved bruk av CO₂ som trykkstøtte, og er kjent med at Oljedirektoratet som en del av dette, sammen med industrien, gjennomfører en studie som skal foreligge i mars 2005. Komiteen ber Regjeringen legge frem resultatene fra studien i Revidert nasjonalbudsjett for 2005. Spørsmålet om hvordan og i hvilken grad hele CO₂-kjeden kan fanges og utnyttes vil bli fremlagt fra Regjeringen før sommeren 2005.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at all bruk av naturgass vil medføre at CO₂ blir frigjort. Økt bruk av gass i Norge vil derfor medføre utslipp av såkalte klimagasser nasjonalt. Disse medlemmer registrerer at Regjeringen mener at dette er å gi feil signaler i forhold til Norges internasjonale miljøforpliktelser, og at Regjeringen derfor har et veldig fokus på å få fremskyndet teknologi for CO₂-håndtering. Dette omtales som et av hovedelementene i Regjeringens energipolitikk, og meldingen handler i stor grad om hvor viktig det er å fremskynde forskning og teknologiutvikling på området, koste hva det koste vil.

Disse medlemmer viser til at forskning og teknologiutvikling innen CO₂-håndtering er veldig spennende i mange forskningsmiljøer og ses også på som et viktig virkemiddel i den nasjonale klimadebatten. Disse medlemmer mener imidlertid at man mister fokus når utviklingen av slik teknologi tar hovedfokus i energipolitikken.

Disse medlemmer mener man må kjøre parallelle løp med forsyningssikkerhet og teknologiutvikling. Utfordringene med forsyningssikkerheten må løses med dagens teknologi, samtidig som det selvsagt forskes på ny teknologi til å dekke fremtidige energibehov. Selv om enkelte miljøvernorganisasjoner forsøker å gi inntrykk av det motsatte, så er CO₂-håndterings-teknologien fortsatt på et "eksperimentelt" stadium. Ingen andre land prioriterer på samme måte som stortingsflertallet, hvor klimakvoteloven (vedtatt i desember 2004) åpner for at det kan stilles krav om CO₂-håndtering på nye gasskraftverk i Norge. Det umuliggjør i realiteten bygging av gasskraftverk noe sted i Norge - bortsett fra Kårstø, Kollsnes og Skogn, hvor konsesjoner for konvensjonelle gasskraftverk allerede er gitt.

Disse medlemmer vil på det sterkeste advare mot at man igjen kjører seg inn i et blindspor med krav til teknologi som ikke finnes. Disse medlemmer viser i den forbindelse til de klinkende klare advarsler under komiteens høring 25. januar d.å. fra daglig leder Kjell Bendiksen ved Institutt for Energiteknikk (IFE) - både mot å igangsette prosjekter med dagens teknologi, som ville medføre mangeårig subsidiering av energi-produksjon, og om tidsaspektet som fortsatt vil være 10 til 15 år før slik kommersielt forsvarlig teknologi er på plass.

Disse medlemmer finner grunn til å understreke Stortingets vedtak om like rammebetingelser for gasskraftverk i Norge som andre innen EØS-området. Dette er også tatt inn i Regjeringens Sem-erklæring. Som følge av dette er det åpenbart at kostnader som påløper som følge av eventuelle særnorske krav til CO₂-håndtering, må dekkes av staten.

Disse medlemmer er positive til å bruke CO₂ som trykkstøtte, dersom det bidrar til økt verdiskapning. Dersom det viser seg at det koster 100 kroner å skaffe tilveie CO₂ som sikrer 50 kroner i økt oljeproduksjon, så er det derimot ikke interessant. I tillegg er det verdt å merke seg at CO₂ kan deponeres en rekke steder i Europa. Det er derfor liten grunn til å tro at EU-landene uten videre vil betale for å sende CO₂ over lange distanser til Nordsjøen, dersom de kan gjøre det betydelig billigere ved eksempelvis å deponere den i geologiske formasjoner rett utenfor sin egen kyst.

Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette understreke at det må være opp til selskapene selv å avgjøre om de ønsker å bruke CO₂ eller annen form for trykkstøtte ut fra økonomiske hensyn.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Oljedirektoratet har en betydelig kompetanse på økt utvinning ved hjelp av CO₂-injeksjon og unik oversikt over mulighetene for dette i Nordsjøen. Det er samtidig klart at skal CO₂-injeksjonsprosjekter utløses, så kreves det en stor grad av samordning både på tvers av felt, lisenser, selskaper og prosjekter og i forbindelse med infrastruktur for CO₂.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om, gjennom Oljedirektoratet, å utarbeide en rapport over de samlede mulighetene for CO₂-injeksjon på norsk sokkel, og tiltak for samordning og gjennomføring av dette for økt utvinningsgrad og CO₂-deponering."

Disse medlemmer foreslår videre:

"Stortinget ber Regjeringen om å starte et arbeid med sikte på å etablere et statlig selskap som kan ta seg av verdikjeden fra CO₂ fanges og til den leveres til en mottaker eller et deponeringssted."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at en eventuell bruk av gass til energiformål må skje under forutsetning av at klimautslippene ikke øker. Bruk av gass til energiformål må heller ikke komme til hinder for en omlegging til fornybar energi og energieffektiverende alternativ.

Bruk av gass til energiformål, enten gjennom direkte bruk til oppvarming og koking eller gjennom konvensjonell forurensende kraftproduksjon, vil i svært liten grad bidra til næringsutvikling. Slik anvendelse av gass er svært lite arbeidsintensiv utover selve byggeprosessen.

Disse medlemmer mener direkte bruk av fossilgass ikke vil være noen "bro" til et mindre forurensende samfunn (hydrogensamfunnet). Det vil derimot utsette og utkonkurrere satsing på mer miljøvennlige energikilder og nullutslippsteknologi. Bruk av avgifter og andre økonomiske virkemidler som favoriserer fornybare energikilder, dekarbonisering og at CO₂ håndteres og lagres slik at den ikke slippes ut i atmosfæren, er derfor ulike løsninger for å sikre at dette skjer.

Disse medlemmer viser til at dersom målet om en gjennomsnittlig utvinningsgrad for olje på 50 pst. og for gass på 75 pst. for felt skal oppnås, vil dette kreve nye teknologiske løft basert på utviklingsarbeid i et langsiktig perspektiv. Samtidig rapporterer Oljedirektoratet at

"Det har aldri før vært større tilføring av nye ideer som gjør det mulig å øke utvinningen av olje. Det ser heller ikke ut til at dette vil stagnere i årene fremover. Utvinningsgraden av olje kan derfor komme over målsettingen om 50 % hvis denne positive trenden fortsetter."

og

"Selskapene har rapportert ideer for mulige prosjekter som kan gi over 300 millioner Sm³ o.e ekstra utvinning. Hvis alle ideer og planer blir gjennomført vil det tilsvare en gjennomsnittlig utvinningsgrad av olje på 52 %." (Oljedirektoratet, 25.1.2005)

Disse medlemmer viser til at Gullfakslisensen er tildelt Oljedirektoratets pris for økt oljeutvinning, IOR-prisen for 2004 som er ODs anerkjennelse til utvinningstillatelser, selskaper, prosjekter eller enkeltpersoner som har skapt merverdi på norsk kontinental-sokkel gjennom nyskapende handlinger og planer. Operatøren Statoil og partnerne Petoro og Hydro har

gjennom mange år arbeidet med ambisiøse planer for å synliggjøre alle ressurser innenfor - og noen også utenfor - grensene av utvinningstillatelsen som kan føre til lønnsomme prosjekter.

Disse medlemmer er kjent med at planen for økt utvinning på Gullfaks omfatter muligheten for at et CO₂-injeksjons-/lagringsprosjekt kan bli økonomisk levedyktig og i tillegg fordelaktig for miljøet. Disse betydelige oppsidemulighetene eksisterer fremdeles, men tiden er i ferd med å renne ut, samtidig med at de norske klimautslippene øker. Statistisk sentralbyrå oppgir at utslippene av klimagasser har gått opp med 9 pst. siden 1990. I 2003 økte utslippene med 1,3 millioner tonn eller 2,4 pst. CO₂-utslippene økte alene med 5 pst. dette året.

For Gullfaks viser disse medlemmer til at rettighetshaverne har økt de forventede oljevolumene fra hovedfeltet fra 210 mill. Sm³ i 1986 til 352 mill. Sm³ i dag. Nå er målet 400 mill. Sm³ eller mer. Satellittfeltene er notert til 41 mill. Sm³ olje, målet er 56 mill. Sm³. Flere mulige tilleggsressurser er identifisert gjennom undergrunnsarbeidet som er utført. De rene ekstra reservene på Gullfaks har Statoil beregnet til 35 millioner Sm³, eller 220 millioner fat olje. Med dagens oljepriser tilsvarer det verdier for 52 mrd. kroner. Disse kan hentes ut ved en vekselvirkning mellom CO₂-injeksjon og vanninjeksjon.

Disse medlemmer viser til at i prosjektet Tampen 2020 har Statoil vurdert å bruke CO₂-injeksjon på Gullfaks. Hittil har Statoil konkludert med at de vil fortsette å bruke vanninjeksjon for å få ut ekstra reserver, og de har lagt CO₂-alternativet nesten ned i skuffen igjen fordi kostnadene og usikkerhetsmomentene er for store og rammebetingelsene ikke er tilrettelagt for CO₂-injeksjon. Disse medlemmer viser til at rundt regnet 100 millioner Sm³ olje, eller vel 600 millioner fat olje, har OD beregnet at gevinsten for Tampen-området vil være. Her finnes feltene Gullfaks, Snorre, Statfjord og Visund. Med dagens oljepris tilsvarer det verdier for rundt 140 mrd. kroner.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å sørge for statlig samordning, iverksette tiltak og foreslå endrede rammebetingelser slik at økt utvinning gjennom CO₂-injeksjon gjennomføres for Tampenfeltene, slik at ikke feltene blir stengt for tidlig."

Disse medlemmer viser til at Naturkrafts direktør 2. mars 2005 uttaler til Dagsavisen at teknologi for CO₂-håndtering er tilgjengelig. Forurensingsloven slår fast at Regjeringen kan stille teknologikrav til konsesjoner som er gitt hvis ny teknologi er tilgjengelig. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringen nå har en enestående mulighet til å gjøre et miljøløft for Norge, gjennom å stille teknologikrav om CO₂-rensing og CO₂-håndtering til tre sterkt forurensende gasskraftverk som har fått konsesjon, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen stille teknologikrav om CO₂-rensing og CO₂-håndtering til gasskraftverk på Skogn, Kårstø og Kollsnes."

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener at Norge som en stor gassleverandør til Europa, bør ha som mål å ta i bruk betydelig mer av naturgassen innenlands og å bli en ledende leverandør av miljøvennlig gassteknologi. Dette medlem mener at vi trenger ei ny satsing for å kunne utnytte gassressursene på en miljøforsvarlig og framtidsretta måte, både til industriell bruk og til energiproduksjon. Et viktig element i denne satsinga vil være å utvikle gasskraftverk med høy energitnytningsgrad, minimale CO₂-utslipp og betydelige industrielle ringvirkninger. Dette medlem mener at staten må ta initiativ slik at også de gasskraftverkene som allerede har fått konsesjon, blir framtidsrettede gasskraftverk hvor CO₂-utslippene fjernes. Et annet viktig element i satsinga for å utnytte gassressursene er å skape et marked for CO₂ fra utslippsskilder på land og å sørge for gode løsninger for deponering og bruk av CO₂.

Dette medlem viser til at det på norsk sokkel er plass til store mengder CO₂, enten brukt som trykkstøtte for mer oljeproduksjon eller til deponering. Dette kan være et viktig element for å bidra til å redusere klimaproblemet. Det gir også Norge store muligheter til å være foregangsnaasjon når det gjelder å utvikle ny miljøteknologi og å tilby lagringsplass for CO₂ som stammer fra utslipp i andre land. Dette medlem mener derfor det må vurderes å gi økonomiske bidrag som vil øke lønnsomheten ved å bruke CO₂ som trykkstøtte for mer oljeproduksjon. Det kan også være en mulighet å vurdere et skattefradrag knytta til CO₂-injeksjon på oljefelt. På denne måten kan en skape et marked for CO₂ fra utslippsskilder på land, slik som gasskraftverk og eksisterende industriutslipp.

Dette medlem mener at staten må bidra til at det etableres et selskap som kan ta seg av verdikjeden fra CO₂ fanges og til den leveres til mottaker eller deponeringssted. Det er svært viktig at denne verdikjeden kommer på plass i tide, siden gasskraftverk med CO₂-fjerning er avhengig av en utbygd CO₂-infrastruktur. Når den samfunnsmessige lønnsomheten skal vurderes, må en se gassrørledninger, kraftproduksjon og reinjesering av CO₂ under ett. Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å utrede økonomiske bidrag som vil øke lønnsomheten ved å bruke CO₂ som trykkstøtte for mer oljeproduksjon."

Finansiering av infrastruktur for gass

Komiteen har merket seg at Regjeringen satser på en politikk som gradvis tar sikte på utbygging av infrastruktur for naturgass, og at Regjeringen ønsker å legge opp til en videreføring av satsingen på naturgass.

Komiteen viser til at Regjeringen vil legge vekt på å legge til rette for å bruke naturgass for å øke verdiska-

pingen innenlands. Man ønsker å ha en tilskuddsordning for utbygging av infrastruktur for gass for å øke bruken, men at dette må være innenfor Norges internasjonale miljøforpliktelser og EØS-regelverket.

Komiteen er kjent med at Regjeringen har benyttet NVE for å beregne økonomien ved gasstransport generelt, og at man har vurdert en rekke ulike alternativer for infrastruktur og transport.

Komiteen registrerer at Regjeringen mener at gassrør kan være aktuelt noen steder, men at det er vanskelig å få til en forsvarlig økonomi i rørprosjekter der markedet ligger langt fra gasskilden. Regjeringen mener at eventuelle gassrør kan være mer aktuelt dersom man har fått etablert et marked. Regjeringen mener de analyser som er foretatt støtter opp under en gradvis utbygging av infrastruktur for gass.

Komiteen har videre merket seg at man mener det er nødvendig med offentlig støtte til private aktører som ønsker å bygge ut rør for gass eller anlegg for transport av LNG i en introduksjons- eller utviklingsfase, for å gjøre gass mer tilgjengelig i nye områder.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser også til de meget klare signaler som fremkom på komitéhøringen - både om å få tatt denne viktige ressursen i bruk, og at man bygger ut infrastruktur/transportløsninger som gjør gassen mer tilgjengelig for større deler av landet.

Flertallet har merket seg NVEs vurdering i St.meld. nr. 47 (2003-2004) - av at rørforbindelse til bl.a. Grenland ikke vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt med de forutsetninger som er lagt til grunn for rørets levetid, kalkulasjonsrente, volum mv. Flertallet mener disse forutsetningene må vurderes på nytt.

Flertallet viser her til innspill fra industrien i Grenland om bl.a. mulighet for medvirkning til finansiering med betydelige beløp, større volum og villighet til å inngå langsiktige kontrakter om kjøp av gass. Disse innspillene legger til rette for realisering av gassrør til Grenland.

Flertallet er videre kjent med planer for et gassverk i Skogn i tilknytning til Norske Skogs anlegg. Flertallet er også kjent med at flere steder er aktuelle for bruk av gass til industrielle formål, herunder Østfold, til erstatning for tungolje i industrien. Flertallet viser til meldingens vurderinger av mulige LNG-ruter, og slutter seg til disse vurderingene. Flertallet er videre kjent med planene for rørforbindelser fra Kollsnes for utnyttelse av gass til innenlands bruk.

Flertallet viser også til Industriutvalgets (Gladutvalgets) innstillinger når det gjelder utredning for å vurdere statlig medvirkning i finansiering av infrastruktur for bruk av naturgass innenlands. Der heter det bl.a.:

"Det er viktig med statlig deltakelse i finansiering av infrastruktur for naturgass for å legge til rette for økt gassbruk i norsk industri. (...) Dersom nye analyser viser at slike prosjekter kan forventes å være samfunnsøkonomisk lønnsomme, mener utvalgets flertall, medlemmene Glad, Akselsen, Antonsen, Asmyhr, Bjerke, Flåthen, Karlsen, Kroslid, Myhr og Sanner, at staten direkte eller gjennom sitt eierskap i statlige foretak bør

bidra økonomisk til å få realisert prosjekter med langsiktige perspektiver. Det må imidlertid være en betingelse at næringslivet deltar i konseptutvikling og finansiering. Gassrør kan også avlaste eller øke leveringssikkerheten i kraftforsyningssystemet uten ny utbygging av hovednettet for elektrisitet."

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener staten må bidra til utbygging av infrastruktur for gasstransport og innlands bruk av gass. Dette flertallet foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen gi Statnett, eventuelt annet statlig selskap, sammen med kommersielle aktører i oppdrag å gå inn i konkrete drøftinger med industrien i Grenland og Trøndelag med sikte på å realisere rørløsninger for transport av gass. En statlig støtte til rør inn Trondheimsfjorden begrenses til å støtte grenrør inn til for eksempel Trondheim, Orkdal og Verdal og eventuelt utvidelse av rørdiameter for hovedrøret for å gi plass til gass til disse mottakssteder. Resultatene av disse prosessene kan danne grunnlag for distribusjon av gass til andre steder langs kysten, for eksempel Mongstad."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen gi Statnett, eventuelt annet statlig selskap, sammen med kommersielle aktører i oppdrag å gå inn i konkrete drøftinger med industrien i Grenland, Trøndelag, Mongstad og andre aktuelle steder med sikte på å realisere rørløsninger for transport av gass."

Disse medlemmer mener at et statlig selskap som skal vurdere og medfinansiere rørløsninger for naturgass, også må få tilført kapital. Erfaringer har vist at utbyttepolitikken som har vært ført eksempelvis overfor Statnett, og som ser ut til å bli videreført, ikke setter selskapet i stand til å foreta store investeringer uten tilleggsbevilgninger.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget gir Regjeringen fullmakt til å overføre inntil 5 mrd. kroner til et statlig selskap som skal ha ansvar for å vurdere, og medinvestere i, ulike infrastrukturiltak for naturgass."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at lederen i Dagens Næringsliv 22. februar 2005 er opptatt av forliket mellom regjeringens partiene og Arbeiderpartiet (jf. ovenstående), og det påpekes følgende:

"En næringspolitisk skandale er i emning. Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Høyre er enige om statlig medfinansiering av gassledninger fra Nordsjøen til Grenland og inn Trondheimsfjorden. Det kan komme til å koste skattebetalerne noen milliarder kroner."

Til slutt viser lederen til at det er muligheter for retrett:

"Når regningen en gang i fremtiden kommer på bordet, håper vi alle husker hvem som bestilte denne gaven til aksjonærene i gassbrukende industri. Den eneste trøsten er at det uansett vedtak er langt frem til realisering. Det er derfor en mulighet for at noen tenker seg grundig om før milliardene legges ned under havet."

Disse medlemmer viser også til spørsmål om økonomien i prosjektet, jf. brev fra statsråden til komiteen datert 18. februar 2005, hvor hun skriver:

"Med det volumet etterspørsel som NVE har lagt til grunn for Grenland i sitt basisalternativ, vil 25 til 30 prosent av transportkapasiteten i et eventuelt rør bli utnyttet. Med et slikt utgangspunkt vil enhetskostnadene for transport av gass bli høye selv om transportavstanden er kortere enn til kontinentet."

Disse medlemmer viser videre til samme brev, hvor det påpekes:

"Gassrørledninger og annen naturgassinfrastruktur er i tillegg til ovennevnte også underlagt en rekke miljø- og vernelover som kulturminneloven, naturvernloven og forurensningsloven som vil kunne komme til anvendelse ved siden av og i tillegg til ovennevnte regelverk. Sikkerhet og beredskap ivaretas av DSB i medhold av brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter."

Disse medlemmer viser til at det i Sem-erklæringen står at:

"Statens eventuelle deltakelse i finansiering/eierskap i gassrørledning (Skogn) forutsetter at staten ikke subsidierer gasstransport til konvensjonelle gasskraftverk."

Statlig finansiering av grenrør inn til for eksempel Trondheim, Verdal og Orkdal innebærer bedret økonomi i hele rørløsningen. Disse medlemmer mener derfor at forliket mellom regjeringens partiene og Arbeiderpartiet er i konflikt med Sem-erklæringen, fordi subsidier av grenrør er subsidiering av sterkt forurensende gasskraft.

Disse medlemmer er i tillegg bekymret for at forliket ikke gir noen klimapolitiske føringer, og kun sier at det skal være "økt fokus på utvikling av CO₂-kjeden fra CO₂-fangst til lagring og injeksjon for økt oljeutvinning". Dette er helt uforpliktende. Det måtte være klargjort og stilt krav som forsikret om at et eventuelt rør ikke ville forverre, men forbedre klimaregnskapet. Det vises i denne sammenheng til disse medlemmers særmerknader og forslag.

Disse medlemmer mener det er interessant å merke seg at flertallet faller ned på en løsning som er motsatt av det Regjeringens utredning konkluderte med, og som står løsrevet fra krav om sikkerhet rundt bærekraft og problemer knytta til nye og økte utslipp.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gi Statnett eller et annet statlig selskap i oppdrag å gå inn i konkrete drøftinger med industrien med sikte på å realisere rørløsning for transport av gass til Grenland. En forutsetning for en slik løsning er imidlertid at det blir CO₂-håndtering og

fanging, samt en realisering av CO₂-injeksjonsprosjekter offshore og derved reduksjoner i norske klimagassutslipp."

Disse medlemmer viser til at det eksisterer mange planer om videreføring av gass inn til sluttforbrukere ved realisering av gassrør, særlig i Grenlandsområdet. Dessuten har Lyse realisert gassrør fra Kårstø til Nord-Jæren, og leverer i dag gass til et økende antall sluttbrukere. Slik bruk av gass er i dag unntatt CO₂-avgift. Denne gassbruken er dessuten ikke med i det norske kvotesystemet for klimagasser. Gassbruket i petroleumssektoren er i dag pålagt å betale CO₂-avgift. Samtidig at det er viktig at det ikke gjøres gunstigere å benytte fyringsolje enn naturgass.

Disse medlemmer fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innføre CO₂-avgift for innenlands bruk av gass til energiformål som ikke er innbefattet i det nasjonale kvotesystemet for klimagasser. Denne avgiften skal tilsvare CO₂-avgift ved bruk av gass offshore. CO₂-avgiften for fyringsolje økes tilsvarende, slik at insentivene for å gå fra olje til gass ikke reduseres."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil ha en betydelig mer offensiv politikk for å få tatt mer av gassen i bruk i Norge, både som energikilde direkte, til produksjon av kraft, og som råvare i industrien.

Disse medlemmer viser til at når det gjelder bygging av infrastruktur for naturgass, så baserer Regjeringen sine vurderinger på NVEs kostnadsberegninger. Disse beregninger tar i stor grad hensyn til dagens marginale marked for gass, og i liten grad hensyn til det marked som kan og vil oppstå dersom gassen gjøres tilgjengelig. Avskrivning av verdiene samt kalkulasjonsrenten vitner også om at her stilles det store krav til lønnsomhet fra første dag.

Disse medlemmer mener det er mye som tyder på at de beregninger som er foretatt er svært så pessimistiske, og viser i den forbindelse til de investeringer som er gjort på Nord-Jæren i regi av Lyse - allerede nå, flere år før beregnet - viser at lønnsomheten er innen rekkevidde.

Disse medlemmer mener staten i langt større grad må være en pådriver for utbygging av infrastruktur eller transportløsninger for gass. Det som ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt i dag kan unektelig bli samfunnsøkonomisk lønnsomt innen kort tid, da man vet fra annen virksomhet at gjør man en vare/energi-kilde tilgjengelig, vil kundegrunnelaget og etterspørselen i markedet øke. Disse medlemmer mener at tilrettelegging for økt bruk av gass, og å gjøre gassen mer tilgjengelig, først og fremst dreier seg om samfunnsbygging. Det at man gjør denne viktige ressurs tilgjengelig for næringslivet over større deler av landet vil bidra positivt til næringsutvikling og verdiskaping.

Disse medlemmer vil ikke stille seg bastant i valg av teknisk løsning. Skipsfrakt fremstår unektelig som den mest fleksible og kostnadseffektive løsningen enkelte steder, og det er aktører i dag som er villige til å bygge ut en slik infrastruktur. Det er heller ikke uenighet om at skipsfart er det beste alternativet over enkelte distanser og/eller små volum.

Disse medlemmer mener imidlertid at forholdene skulle ligge til rette for gassrør eksempelvis inn Trondhjemsfjorden, til Grenlandsområdet og mellom Kollsnes og Mongstad. Disse medlemmer vil stille spørsmålsteget ved om Regjeringen/NVE har vært for konservative i estimatene over forbruket av gass i disse mottakerområdene. Aktører eksempelvis fra Grenlandsregionen påstår at dersom man først bygger gassrør til regionen, så vil man skape en større etterspørsel enn det man kan registrere i dag. Det understrekes også at dersom man får bygget et gasskraftverk, så vil gassvolumene nesten automatisk være store nok til å sikre økonomien i en rørledning. Aktørene i områder, deriblant Skagerak Energi, har da også snakket varmt om nødvendigheten av å bygge pilotanlegg for gasskraftverk med CO₂-håndtering i regionen.

Disse medlemmer viser til notatet "Myndigheter og industri i samarbeid om fremføring og utnyttelse av gass på sørøstlandet", som er utarbeidet av representanter for bedriftene Yara International, Skagerak Energi, GassTEK, Borealis, Hydro Polymers samt Prosessindustriens Landsforening. I notatet hevdes det at ingen av skipsløsningene, LNG eller CNG, er konkurransedyktige med rør ved det volumgrunnlag som røret vil utløse i Grenland og Oslofjordregionen.

Det hevdes at bare en rørløsning utvikler et volum som gir konkurransedyktige og europeiske priser på råvarer og energi. Det hevdes også at en sikker og ekspanderbar råstofftilgang er vital for utviklingen av anleggene i Grenland, og vil dermed sikre en vedvarende konkurranseposisjon. Det hevdes videre at uten den muligheten som et rør representerer, så vil anleggene mangle avgjørende incentiver for tilførsel av investeringskapital, og vil dermed gradvis tape terreng og til slutt måtte stenge til fordel for import av ferdigvare.

Disse medlemmer vil i tillegg understreke den norske og nordiske kraftbalansen der gapet mellom tilbud og etterspørsel øker for hvert år, og at vi som følge av dette må importere store mengder kraft som i stor grad er produsert i kull- eller kjernekraftverk. Et gasskraftverk i Grenland vil både nasjonalt og regionalt ha betydelige fordeler for både alminnelig forsyning og ikke minst industrien.

Disse medlemmer vil også påpeke at gass til Grenlandsområdet både som energikilde direkte og til kraftproduksjon, vil ha en positiv innvirkning på effektsituasjonen i området, og dermed medvirke til betydelige innsparinger i nettinvesteringer i regionen.

Disse medlemmer viser til at et kombirør til Grenland vil bidra til at den industri i området som benytter rikgass/våtgass får en sikker og jevn råstofftilgang. Denne industri viser betydelig interesse for en slik løsning, og viser også vilje til å bidra økonomisk.

Disse medlemmer er som følge av dette overbevist om at bygging av et kombinasjonsrør til Grenland vil være en samfunnsøkonomisk god investering som vil bidra positivt både til den eksisterende industri i området, og også bidra til knoppskyting og videreutvikling av næringslivet i regionen.

Disse medlemmer vil også fremheve at det nå er viktig å få frem et gassrør inn Trondhjemsfjorden. Næringslivet og lokale/regionale myndigheter i denne regionen har vist betydelig interesse for å få fremført gass både til eksisterende næringsliv og til videreutvikling av verdiskapingen i regionen.

Disse medlemmer viser til Industrikraft Midt-Norges planer om et gasskraftverk i Skogn, der man i tillegg til kraftproduksjon også vil bruke spillvarmen fra anlegget i papirproduksjonen ved Norske Skogs anlegg samme sted. Dette energiverket som har konsekasjon, vil ta en betydelig del av gassen i et slikt rør, i tillegg til å gi klare forbedringer av forsyningssikkerhet/effektsituasjonen for kraft i området.

Disse medlemmer viser til forretningsplan datert 15. oktober 2004, som er utarbeidet av Trønderpipe AS, som har som målsetning å bidra til å etablere infrastruktur for distribusjon av naturgass i Trøndelag, og dermed gjøre gass tilgjengelig for potensielle brukere i regionen. Dette innebærer at selskapet har til hensikt å prosjektere, bygge, eie og operere et transportsystem for mottak, behandling og transport av naturgass fra Tjeldbergodden til Skogn, og med tilhørende grenrør til steder hvor det er identifisert tilstrekkelig potensiale for bruk av naturgass.

Disse medlemmer har merket seg at man også på kommunalt nivå i regionen har signalisert vilje til å delta i et spleiselag for å få etablert røret.

Disse medlemmer vil påpeke de klart positive virkninger et gassrør vil ha i denne regionen, og er derfor overbevist om at dette vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Disse medlemmer vil også fremheve Statoils planer om et nytt og effektivt energianlegg på Mongstad, som et meget interessant prosjekt. Statoil planlegger å bygge et anlegg for produksjon av varme og elektrisitet. Anlegget skal integreres i raffineriet og blir svært energieffektivt. Planene går ut på å bygge et kraftvarmeverk, Mongstad Energiverk, med en kapasitet på ca. 350 MW varme og 280 MW elektrisitet.

Disse medlemmer viser til at Statoil ønsker et slikt anlegg for å sikre en effektiv energiforsyning til Mongstad. Det er viktig for å gjøre raffineriet mer konkurransedyktig, samt å sikre langsiktig sysselsetting på Mongstad. I dag bruker Mongstad-anlegget store energimengder i form av varme, og energikostnadene utgjør nesten halvparten av driftskostnadene. Samtidig er det nødvendig at det er en stabil tilførsel av elektrisk kraft i regionen for å dekke opp et økende behov, særlig knyttet til olje- og gassvirksomheten. Ny energitilgang i Bergens-regionen er viktig for å sikre framtidig høy regularitet av de strategisk viktige norske gassleveransene til Europa over Kollsnes. Energiverket på Mongstad vil bidra til dette ved at oljeselskapene inngår en

avtale med Mongstad Energiverk om å levere gass og få el-kraft tilbake.

Disse medlemmer viser til at det planlagte energiverket på Mongstad i all hovedsak skal produsere varme som går til å dekke raffineriets behov. I tillegg vil anlegget produsere ca. 2 TWh med elektrisk kraft. Det tilsvarer normalforbruket til ca. 100 000 norske husstander. Anlegget skal fyres med overskuddsgass fra raffineriet og naturgass fra Kollsnes, som fraktes gjennom et nytt rør til Mongstad. De valgte teknologiske løsninger vil gi mulighet til å benytte hele 70 til 80 pst. av brenselet til varme- og strømproduksjon. Det er vesentlig høyere enn for gasskraftverk som bare produserer elektrisitet.

Disse medlemmer viser også til at det planlegges et rør fra Kollsnes til Mongstad med en kapasitet på 10`` for å dekke energiverkets behov. En økning til 12`` som vil medføre en merinvestering på om lag 80 mill. kroner, vil i tillegg kunne sikre gassstilgang for lokalt næringsliv som ønsker å bruke gass som energi eller som råstoff.

Disse medlemmer er kjent med at det ble sendt inn melding til myndighetene (NVE og SFT) 31. juni 2004, og prosjektet er nå i en fase hvor endelige tekniske og kommersielle løsninger blir definert. Økonomien i prosjektet synes å være marginal. Under forutsetning av akseptabel økonomi og rammebetingelser vil det bli besluttet å sende inn konsesjonssøknad og søknad om utslippstillatelse i 2005.

Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette fremheve et gassrør fra Kollsnes til Mongstad som svært interessant, og ber om at dette blir vurdert sammen med de to forannevnte prosjekter.

Disse medlemmer vil i tillegg påpeke de planer for industriutvikling man har i forbindelse med Ormen Lange og ilandføringen av gass på Nyhamna. En gassledning til Harøysund Næringspark og gassbrukerne i Elnesvågen vil ha store positive konsekvenser for næringslivet i området, og bør derfor også vurderes av det statlige selskapet.

Disse medlemmer vil understreke at det aller viktigste er å få fremført gassen til forbruker, og at valg av løsning må være tilpasset et antatt forbruk. Det må derfor ikke bli slik at man enten skal ha gassrør eller skipstransport, men både gassrør og skipstransport. Valg av løsning må tilpasses både transportens lengde og volum.

Disse medlemmer viser til de skipsløsninger som ble presentert for komiteen i høringen 25. januar 2005. Knutsen OAS Shipping har sammen med Haugaland gass utviklet et meget interessant prosjekt for skipning av gass under trykk (CNG), som også innebærer en lagerløsning basert på et offshore høytrykksrør. Et slikt sjølager og lossesystem sammen med Knutsen PNGs kostnadseffektive og miljøvennlige sjøtransport av naturgass, bør derfor være et interessant alternativ.

Disse medlemmer vil også vise til I.M. Skaugens konsept for skipning av flytende gass (LNG) til det norske markedet. Rederiet har gjennom mange år utviklet kompetanse på dette området, og har nå utviklet et svært interessant og fleksibelt konsept for

LNG-transport til Norge og Norden. Dette prosjektet som er basert i stor grad på tilpasning og fleksibilitet, må også være et interessant alternativ.

Disse medlemmer mener at utbygging av infrastrukturen bør vurderes av profesjonelle/kommersielle aktører, som vil vurdere alternativer ut fra hva de vurderer å være mest hensiktsmessig og lønnsomt på sikt. Disse medlemmer har selvsagt ikke noen motforestillinger til at private aktører på egen hånd foretar utbyggingen av infrastruktur.

Disse medlemmer vil imidlertid ta til orde for at staten skal ha et overordnet ansvar for bygging av infrastruktur for gass i Norge, eksempelvis hovedrørledninger for gass. Det bør derfor opprettes et statlig selskap som skal påta seg ansvaret for utredninger, vurderinger og investeringer i slik infrastruktur. Eventuelle investeringer må også kunne gjøres sammen med regionale gassdistributører eller industriselskaper.

Disse medlemmer mener at den unike kompetanse som er bygget opp i selskapene Statnett og Gassco, bør kunne utnyttes i et slikt selskap.

Disse medlemmer ber derfor om at det opprettes et nytt statlig selskap for infrastruktur for gass i Norge, og at dette gjøres i samarbeid med selskapene Statnett og Gassco, og der man gjør seg bruk av den kompetansen som er opparbeidet i disse selskaper, og videreutvikler denne.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at om staten skal gå inn i gassinfrastrukturprosjekter, må det være på plass teknologi for CO₂-håndtering, deponering og injeksjon for meroljeproduksjon. Sosialistisk Venstreparti vil ikke kunne støtte en gassinfrastruktur som bidrar til økte utslipp av klimagasser.

Disse medlemmer viser til at Industrikraft Midt-Norge er gitt konsesjon til bygging av et konvensjonelt gasskraftverk, som vil gi store utslipp av klimagasser. Gasskraftverket vil bli mer lønnsomt hvis transportrør inn Trondheimsfjorden finansieres av staten. Disse medlemmer understreker derfor at statlig finansiering av et slikt rør er subsidiering av sterkt forurensende gasskraft.

Disse medlemmer viser til at det foreligger planer om anlegging av grenrør inn til mange kommuner langs Trondheimsfjorden. Så lenge utslipp fra brukere av grenrør ikke håndteres, innebærer dette en statlig subsidiering av økte klimagassutslipp.

Disse medlemmer viser dessuten til at løs bruk av naturgass heller ikke er omfattet av kvotesystemet for klimagassutslipp, og kan ha negative konsekvenser for Norges samlede CO₂-utslipp.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til forliket som gjelder statlig deltakelse i bygging av gassrør, og som Senterpartiet også har sluttet seg til. Ifølge dette forliket skal staten sørge for rør inn Trondheimsfjorden, men bare delta med støtte til grenrør til andre steder enn Skogn. Dette medlem mener det må være en forutsetning for statlig medfinansiering av gassrør, at utbyggerne av eventuelle gasskraftverk som

skal bruke gassen, forplikter seg til å bygge anlegg med CO₂-fjerning som gir minimale utslipp. Det må være et krav til den statlige støtten at den ikke subsidierer transport av gass til forurensende gasskraftverk.

Bruk av gass i industriell sammenheng

Komiteen vil understreke at gass i tillegg til å være en energikilde, også brukes som råstoff i flere industrielle sammenhenger. Det er derfor viktig at man også ser på denne delen av gassbruk ved behandlingen av denne stortingsmeldingen, og legger til rette også for bruk av gass som råstoff.

Komiteen viser til Dokument nr. 8:9 (2003-2004) forslag fra stortingsrepresentantene Rolf Terje Klungland, Asmund Kristoffersen, Sigvald Oppebøen Hansen og Tore Nordtun der man ber om at det utarbeides strategier som kan bidra til at norsk gassbehandlingsindustri og petrokjemisk industri får tilgang til råvarer.

Komiteen viser til at Norge har bygd opp en betydelig gassbehandlingsindustri på ilandføringsstedene for gass. Dette er industri som først og fremst behandler naturgassen før den sendes til markedene. Terminalindustrien tilfører naturgassen merverdi og bidrar til stor verdiskaping og sysselsetting, både i anleggsfase og drift. På Tjeldbergodden brukes det meste av naturgassen lokalt i petrokjemisk industri. Fra de andre ilandføringsstedene eksporteres det aller meste av gassen til markeder i utlandet.

I tillegg til den verdiskaping ilandføring i seg selv innebærer, viser komiteen til at naturgass til norske terminalanlegg er viktig for norsk petrokjemisk industri.

Komiteen viser til Innst. S. nr. 134 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:9 (2003-2004), om utarbeidelse av strategier som kan bidra til at norsk gassbehandlingsindustri og petrokjemisk industri får tilgang på råvarer. Dokumentet vedlegges protokollen.

Komiteen viser til beslutningen om etablering av et storskala testsenter for gass i Risavika ved Stavanger i regi av Lyse, Shell, Statoil, Universitetet i Stavanger og Rogalandsforskning. Disse aktørene har tatt initiativ til etablering av et senter direkte rettet mot verifisering av ny teknologi og produkter for miljøvennlig bruk av naturgass. Frem til 2010 vil senteret disponere 50 millioner m³ naturgass til FoU-formål, og investeringer i fasiliteter i samme periode krever ca. 60 mill. kroner. Dette er fullfinansiert av initiativtakerne. I oppstartfasen ligger allerede 15 prosjektskisser som til sammen har en ramme på ca. 75 mill. kroner

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, ser positivt på dette initiativet for å fremme forskningsbasert teknologiutvikling fra laboratoriet til industriell anvendelse, og forutsetter et godt samarbeid med andre aktører som blant annet innovasjonsselskapet Gassnova i Grenland.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at industriell bruk av naturgass som råstoff bør sikres gode

rammebetingelser. En eventuell infrastruktur for naturgass til råstoff må ikke medføre bruk av gass til konvensjonelle gasskraftverk. En eventuell økning i bruk av gass til energiformål som resultat av dekning av industriens behov for gass som råstoff, må skje parallelt med at systemer for dekarbonisering etableres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Dokument nr. 8:9 (2003-2004) der man ber om at det utarbeides strategier som kan bidra til at norsk gassbehandlingsindustri og petrokjemisk industri får tilgang til råvarer. Disse medlemmer har merket seg forslagstillernes ønske om å få analysert hvordan rammebetingelsene kan legges til rette slik at industrielle aktører finner det interessant å videreutvikle norsk terminalindustri og petrokjemisk industri basert på naturgass. Forslagsstillerne mener at man i kommende generasjon må ha som mål å etablere Norge som en førende nasjon også på petrokjemisk industri, som har naturgass som råstoff. Dette vil øke verdiskapingen, teknologiutviklingen og sysselsettingen innenfor denne sektor.

Disse medlemmer slutter seg til denne målsettingen.

Disse medlemmer viser til at terminalindustri, fraksjoneringsindustri og LNG-fabrikasjon innebærer stor verdiskaping, tilfører naturgassen merverdi og gir grunnlag for betydelig sysselsetting. Disse industriene er uavhengig av om produktene avsettes innenlands eller eksporteres, og disse industriene kan derfor videreutvikles uavhengig av hvor raskt bruken av naturgass innenlands øker.

Disse medlemmer vil derfor understreke at det er særdeles viktig at man sikrer en langsiktig og forutsigbar tilgang på rikgass til disse industriene.

Disse medlemmer viser til at Norge har bygd opp eller har under bygging en betydelig gassbehandlingsindustri på ilandføringsstedene. Dette er industri som først og fremst behandler naturgassen før den sendes til markedene. Terminalindustrien tilfører naturgassen merverdi og bidrar til stor verdiskaping og sysselsetting, både i anleggsfase og drift. På Tjeldbergodden brukes det meste av naturgassen lokalt i petrokjemisk industri (metanol mv.). Fra de andre ilandføringsstedene eksporteres det aller meste av gassen til markeder i utlandet.

Disse medlemmer viser også til at selv om ilandføring i seg selv innebærer verdiskaping, må det i tillegg legges til rette for at de verdifulle rikgasskomponentene blir tilgjengelig for norsk petrokjemisk industri. Disse komponentene blir utskilt gjennom at naturgass blir fraksjonert, noe som så langt skjer på Kårstø og i noen grad på Kollsnes. Fraksjonering tilfører også naturgassen stor merverdi. Utvikling av naturgassressursene på norsk sokkel er i all hovedsak skjedd ut fra hensynet til gode løsninger for eksport av gass, og mindre enn 1 pst. av disse ressurser brukes innenlands.

Disse medlemmer vil derfor understreke at det er avgjørende for den petrokjemiske industri at det stilles til disposisjon tilstrekkelige mengder rikgass.

Råstofftilgangen må gjøres sikker og stabil, slik at denne viktige industri får forutsigbare og langsiktige rammevilkår. Dette vil bidra både til å sikre dagens industri og til at petrokjemisk industri kan videreutvikles i Norge.

Disse medlemmer ønsker sterkere fokus på utnyttning av norsk naturgass som en sammenhengende verdikjede, og ønsker derfor at oppstrømsvirksomheten i større grad blir sett i sammenheng med de industrielle mulighetene på land som ilandføring av naturgass kan innebære, både for eksisterende og ny terminalindustri, og for industri som benytter naturgass som energi og råstoff.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en analyse av tilførselsituasjonen for norsk gassindustri i et langsiktig perspektiv, der også sammenhengen mellom ulike utbyggings- og transportløsninger for naturgass, og den effekt ulike løsninger vil ha på mulighetene for industrielle effekter på land, blir vurdert.

Stortinget ber Regjeringen om å fremlegge analysen i forbindelse med statsbudsjettet for 2006."

Sertifikatmarked for fornybar elektrisitet

Komiteen merker seg Regjeringens orientering i meldingen rundt arbeidet med etableringen av et pliktig sertifikatmarked for fornybar energi, mens man i denne fase ikke kommer med konkrete anbefalinger eller forslag til vedtak om det fremtidige systemet.

Komiteen har videre merket seg at hensikten med et slikt marked skal være å stimulere til økt bruk av fornybar elektrisitet. Systemet skal virke slik at man som forbruker må kjøpe en viss andel sertifikat i forhold til sitt forbruk, penger som skal gå direkte til produsenten av fornybar elektrisitet, og virke som en støtte til slik produksjon for å stimulere lønnsomhet.

Komiteen har merket seg brev til komiteen fra olje- og energiministeren av 14. februar 2005, der det vises til møte med den svenske Samhallsbyggnadsmminister Mona Sahlin 11. februar 2005, og der bl.a. arbeidet med å utforme det norsk-svenske markedet med elsertifikater ble drøftet. Fra svensk side tar man nå sikte på å ha klart et slikt marked fra 1. januar 2007. Dette blir dermed oppstartsdatoen for markedet. Den varslede odelstingsproposisjon fra Regjeringen om et norsk-svensk elsertifikatmarked, vil nå bli lagt fram på et tidspunkt som er koordinert med beslutningene i Sverige.

Komiteen tar dette til etterretning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er enig i behovet for å etablere et pliktig norsk-svensk sertifikatmarked.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser i denne forbindelse til, og er enig i, følgende omtale i St.meld. nr. 47 (2003-2004):

"Om Noreg set strengare grenser for kva for energikjelder som kan få sertifikat enn det som blir gjort i dei andre landa i marknaden, blir moglegheitene til verdiskaping i Noreg redusert. Ei slik smal avgrensing i Noreg vil også gi høgare import av kraft. I ein felles marknad med Sverige vil ei smalare norsk avgrensing føre til at Noreg i større grad finansierer utbygging av fornybar produksjon i Sverige."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser til orienteringen om at et pliktig norsk-svensk sertifikatprogram ikke kan innføres før 1. januar 2007 på grunn av at Sverige ikke har kommet langt nok i forberedelsene.

Flertallet viser til at Regjeringen vil komme nærmere tilbake med forslag til den konkrete utformingen av markedet, herunder hvem som skal komme med i programmet, i den varslede proposisjonen om et norsk-svensk el-sertifikatmarked.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, har videre merket seg meldingens omtale under pkt. 9.4., der det bl.a. heter:

"Departementet har lagt opp til at dei som byggjer ut kraftproduksjon etter 1. januar 2004, kan delta i sertifikatmarknaden når han kjem, jf. pressemelding av 19. desember 2003 frå Olje og energidepartementet:

"... understreke at de som bygger ut kraftproduksjon nå ikke skal tape på det ved en innføring av et marked for grønne sertifikater. Sertifikatberettigete anlegg for elektrisitetsproduksjon med byggestart etter 1. januar 2004 vil ha mulighet til å delta i et system for grønne sertifikater, selv om et slikt system måtte bli etablert etter dette tidspunktet.""

Dette flertallet ber Regjeringen legge opp til en slik prosess.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet stiller seg avventende til et grønt sertifikatmarked. En bred koalisjon av næringsliv og miljøverninteresser ønsker innføring av grønne sertifikater. Systemet kan være utløser for økt kraftproduksjon, gi incentiver til utvikling av mer miljøvennlige teknologier, samt gi incentiver til økt energigjenvinning fra industrien.

Disse medlemmer vil avvente en beslutning om støtte til et slikt system til en ser utformingen av sertifikatmarkedet. Valg av hvilke teknologier som skal gis grønne sertifikater og målsetningene om disse teknologienes andel av den totale kraftproduksjonen, vil være avgjørende. En streng teknologidefinisjon (som for eksempel ekskluderer vannkraft) kombinert med store ambisjoner, kan medføre at det blir bygd ut en rekke kostbare og marginale moderne kraftverk, som medfører symbolske miljøgevinster, men høye kraftpriser til forbruker. Man kan også risikere betydelige variasjoner i sertifikatprisene, all den tid man ikke klarer å bygge opp nye kraftanlegg over natten, selv om sertifikatprisene indikerer betydelig etterspørsel i markedet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at det er knytta store forventninger til innføring av et pliktig grønt sertifikatmarked i Norge. Det er et stort potensial for å ta i bruk mer fornybar energi, og det er forventet at sertifikatmarkedet skal utløse en større del av dette potensialet. Disse medlemmer mener at grønne sertifikater først og fremst skal brukes for å utløse energiproduksjon som ikke er lønnsom, uten en slik støtte. Videre er det viktig at det ikke oppstår uheldig konkurransevridning, men at det er de beste prosjektene som blir bygd.

Disse medlemmer viser til at stadige utsettelser har skapt usikkerhet hos beslutningstakere som skal ta stilling til utbygging av ny fornybar kraft. Det er uheldig at utbygginga av ny fornybar energi stopper opp og forsinkes. Samtidig gir disse medlemmer sin støtte til at arbeidet med å utforme et sertifikatsystem skal gjøres i samarbeid med Sverige. Det vil være riktig for å skape et fungerende marked. Disse medlemmer mener at avgrensingen av det norske sertifikatssystemet bør samkjøres med det svenske regelverket. Samtidig er det noen forskjeller i strukturen i energiproduksjonen og energibruken i de to landene som kan gjøre det nødvendig med noe ulike regler.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Regjeringen nok en gang har utsatt det norsk-svenske elsertifikatmarkedet, nå til 1. januar 2007, og beklager dette. Dette betyr at mange gode fornybare investeringer vil bli ytterligere utsatt. Regjeringen skaper betydelig usikkerhet blant aktørene, det er derfor nødvendig med ekstra tiltak for å hindre stans i fornybar-investeringene, ikke minst relatert til at Kyoto-avtalen nå har trådt i kraft. Mulighetene for å igangsette det norske systemet uavhengig av den svenske utsettelsen i startfasen, bør derfor utredes.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme forslag om en økning på 1 øre i påslag på nett-tariffen, øremerket en tiltakspakke for fornybar energi, samt investeringsstøtte til tiltak som kan gjøre folk mindre strømvhengige mv., administrert av ENOVA, samt forslag om utredning av mulighetene for å igangsette systemet for elsertifikater fra 1. januar 2006.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å foreslå 1 øres påslag på nett-tariffen, øremerket tiltakspakke for fornybar energi, samt investeringsstøtte som kan gjøre folk mindre strømvhengige, og legge dette fram i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005."

"Stortinget ber Regjeringen sette i gang et norsk system for pliktige elsertifikater fra 1. januar 2006, og om mulig samordne med det svenske systemet fra 1. januar 2007, og legge fram forslag om dette for Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2005."

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Sverige for eksempel har et velutvikla varmemarked, samtidig som det er nærmest utenkelig med

nye større vannkraftutbygginger. I Norge er en svært stor andel av energiproduksjonen fornybar vannkraft, og strøm dekker en betydelig del av oppvarmingsbehovet.

Dette medlem viser til Innst. S. nr. 167 (2002-2003) til Gassmeldinga, der det heter:

"Komiteen mener derfor at Regjeringen bør ta initiativ til å etablere et norsk/svensk sertifikatmarked, og slik at det etter hvert kan samkjøres med et internasjonalt grønt sertifikatmarked. I et slikt marked må for eksempel opprustning og modernisering av eksisterende vannkraftverk, mikro- og minikraftverk, vindkraft mv. vurderes."

Dette medlem viser til at i det svenske sertifikatssystemet er all eksisterende kraftproduksjon basert på bioenergi, vind og småskala vannkraft inkludert. Dette medlem mener at dette også må gjøres gjeldende i det norske systemet. Dette medlem mener at all eksisterende fornybar kraftproduksjon basert på vind, bioenergi, bølger og sol må få mulighet til å delta i sertifikatmarkedet dersom de tilbakebetaler eventuell investeringsstøtte som er mottatt, til Energifondet/Enova. Det vil ikke være riktig at noen anlegg skal kunne motta dobbel støtte.

Videre mener dette medlem at alle eksisterende vannkraftverk med under 1,5 MW installert effekt, skal tilbys å inngå i sertifikatsystemet, slik det er tilfelle i Sverige. Når det gjelder nye vannkraftprosjekter, mener dette medlem at det bør settes en øvre grense for størrelsen på anlegg som kan inngå i sertifikatsystemet. Store vannkraftutbygginger vil være lønnsomme også uten grønne sertifikater, og bør ikke delta. Dette medlem foreslår å sette grensen ved 10 MW installert effekt, slik at det blir nye mikro-, mini- og småkraftverk som kan delta. Dette vil ikke bli særlig problematisk i forhold til korresponderende svenske regler, fordi det i Sverige ikke vil være store vannkraftprosjekter å bygge ut. Ved behandling av gassmeldinga i 2003 blei det heller ikke vurdert at store vannkraftutbygginger skulle være en del av sertifikatmarkedet.

Dette medlem foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen om å sørge for at det for eksisterende vannkraftverk blir foreslått samme regler som i Sverige, dvs. at alle eksisterende anlegg under 1,5 MW får sertifikater. For nye vannkraftprosjekter settes det en grense på 10 MW, slik at bare anlegg under denne grensa kan delta."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at begrepet "byggestart etter 1. januar 2004" bør erstattes av det mer presise begrepet "produksjonsstart etter 1. januar 2004", slik at det blir enklere å definere hvilke anlegg som kan delta i det nye sertifikatsystemet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å utforme regelverket slik at all eksisterende fornybar kraftproduksjon basert på vind, bioenergi, bølger og sol må få mulighet til å delta i sertifikatmarkedet dersom de tilbakebetaler

eventuell investeringsstøtte som er mottatt, til Energifondet/Enova."

"Stortinget ber Regjeringen om å legge tidspunktet for produksjonsstart til grunn for deltakelse i sertifikatmarkedet i stedet for byggestart."

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at vi i Norge har en spesiell utfordring med å øke bruken av fornybar varme. Det vil være svært uheldig om varmemarkedet får dårligere konkurransevilkår i forbindelse med innføring av grønne sertifikater. Dette medlem mener derfor det er nødvendig med virkemidler som sikrer grønn varme like gode rammebetingelser som grønn elektrisitet. Herunder bør muligheten for et grønt varmemarked vurderes. En annen mulighet er å styrke støtteordningene gjennom Enova.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake med virkemidler som sikrer fornybar varmeproduksjon like gode rammebetingelser som fornybar elektrisitet."

Hydrogen

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at en del av forliket mellom Sosialistisk Venstreparti og regjeringspartiene i forrige melding, satte fokus på satsing på hydrogen som energibærer og virkemiddel for innenlands verdiskapning og bedre miljø. Disse medlemmer ser for lite til ambisjonsnivået på denne satsingen. Hydrogen omtales knapt, og det slås bare fast at en skal komme tilbake til saken. Disse medlemmer viser til Utsira-prosjektet som ble åpnet av statsråden sommeren 2004. Dette er et svært spennende prosjekt, som overhodet ikke benytter fossil energi, og som har stort globalt potensiale, om det blir vellykka. Mange småsamfunn kan i framtida bli forsynt med lokal forurensningsfri produksjon, og det kan ikke bare gagne klimapolitikken, men også bidra til å utvikle norsk miljøteknologi og norske framtidsretta arbeidsplasser.

Disse medlemmer mener at vi må få langt flere hydrogenprosjekter i aktivitet, og da fortrinnsvis uten å gå via fossil gass. Regjeringen må derfor raskt komme tilbake til Stortinget med oppfølgingen av Hydrogenutvalgets innstilling, også med henblikk på en sterkere økonomisk satsing.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest, men senest i forbindelse med forslag til Revidert budsjett 2005, komme med forslag til strategisk, operativ og økonomisk satsing på utviklingen av hydrogensamfunnet."

Elektrisitet fra borehullene

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at de ubenyttede mulighetene som kan utvikles i tilknytning til geotermisk energi, og

muligheter for å ta i bruk eksisterende borehull offshore til elektrifisering av sokkelen. Geotermisk energi vil si at man utnytter den energien som ligger i jordvarmen. Man kan for eksempel benytte dype brønnsøyfer fra olje- og gassbrønner til å hente opp varmen fra jorden, og bruke varmen til å produsere elektrisitet i dampgeneratorer. Kostnadene ved dette systemet er først og fremst knyttet til boring av hullene hvor varmen skal hentes opp fra. Disse kostnadene reduseres kraftig dersom det benyttes eksisterende borehull offshore.

Disse medlemmer minner om nødvendigheten av å redusere utslippene av CO₂ også i offshoresektoren, jf. Innst. S. nr. 114 (1995-1996), hvor metoden var omtalt i en flertallsmerknad som en metode for elektrifisering av sokkelen.

Disse medlemmer ønsker dette alternativet til bruk av gass til elektrifisering av offshore-installasjoner utredet nærmere.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten til å ta i bruk eksisterende borehull offshore til elektrifisering av sokkelen."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen om, gjennom Oljedirektoratet, å utarbeide en rapport over de samlede mulighetene for CO₂-injeksjon på norsk sokkel, og tiltak for samordning og gjennomføring av dette for økt utvinningsgrad og CO₂-deponering.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen om å starte et arbeid med sikte på å etablere et statlig selskap som kan ta seg av verdikjeden fra CO₂ fanges og til den leveres til en mottaker eller et deponeringssted.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen om å utforme regelverket slik at all eksisterende fornybar kraftproduksjon basert på vind, bioenergi, bølger og sol må få mulighet til å delta i sertifikatmarkedet dersom de tilbakebetaler eventuell investeringsstøtte som er mottatt, til Energifondet/Enova.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen om å legge tidspunktet for produksjonsstart til grunn for deltakelse i sertifikatmarkedet i stedet for byggestart.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake med virkemidler som sikrer fornybar varmeproduksjon like gode rammebetingelser som fornybar elektrisitet.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen gi Statnett, eventuelt annet statlig selskap, sammen med kommersielle aktører i oppdrag å gå inn i konkrete drøftinger med industrien i Grenland, Trøndelag, Mongstad og andre aktuelle steder med sikte på å realisere rørløsninger for transport av gass.

Forslag 7

Stortinget gir Regjeringen fullmakt til å overføre inntil 5 mrd. kroner til et statlig selskap som skal ha ansvar for å vurdere, og medinvestere i, ulike infrastrukturtiltak for naturgass.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en analyse av tilførselsituasjonen for norsk gassindustri i et langsiktig perspektiv, der også sammenhengen mellom ulike utbyggings- og transportløsninger for naturgass, og den effekt ulike løsninger vil ha på mulighetene for industrielle effekter på land, blir vurdert.

Stortinget ber Regjeringen om å fremlegge analysen i forbindelse med statsbudsjettet for 2006.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen om å sørge for statlig samordning, iverksette tiltak og foreslå endrede rammebetingelser slik at økt utvinning gjennom CO₂-injeksjon gjennomføres for Tampenfeltene, slik at ikke feltene blir stengt for tidlig.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen stille krav om CO₂-rensing og CO₂-håndtering til gasskraftverk på Skogn, Kårstø og Kollsnes.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen gi Statnett eller et annet statlig selskap i oppdrag å gå inn i konkrete drøftinger med industrien med sikte på å realisere rørløsning for transport av gass til Grenland. En forutsetning for en slik løsning er imidlertid at det blir CO₂-håndtering og fanging, samt en realisering av CO₂-injeksjonsprosjekter offshore og derved reduksjoner i norske klimagassutslipp.

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringen innføre CO₂-avgift for innenlands bruk av gass til energiformål som ikke er innbefattet i det nasjonale kvotesystemet for klimagasser. Denne avgiften skal tilsvare CO₂-avgift ved bruk av gass offshore. CO₂-avgiften for fyringsolje økes tilsvarende, slik at insentivene for å gå fra olje til gass ikke reduseres.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen om å foreslå 1 øres påslag på nettтарiffen, øremerket tiltakspakke for fornybar energi, samt investeringsstøtte som kan gjøre folk min-

dre strømavhengige, og legge dette fram i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen sette i gang et norsk system for pliktige elsertifikater fra 1. januar 2006, og om mulig samordne med det svenske systemet fra 1. januar 2007, og legge fram forslag om dette for Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2005.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen snarest, men senest i forbindelse med forslag til Revidert budsjett 2005, komme med forslag til strategisk, operativ og økonomisk satsing på utviklingen av hydrogensamfunnet.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten til å ta i bruk eksisterende borehull offshore til elektrifisering av sokkelen.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen om å utrede økonomiske bidrag som vil øke lønnsomheten ved å bruke CO₂ som trykkstøtte for mer oljeproduksjon.

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen om å sørge for at det for eksisterende vannkraftverk blir foreslått samme regler

som i Sverige, dvs. at alle eksisterende anlegg under 1,5 MW får sertifikater. For nye vannkraftprosjekter settes det en grense på 10 MW, slik at bare anlegg under denne grensa kan delta.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber Regjeringen gi Statnett, eventuelt annet statlig selskap, sammen med kommersielle aktører i oppdrag å gå inn i konkrete drøftinger med industrien i Grenland og Trøndelag med sikte på å realisere rørløsninger for transport av gass. En statlig støtte til rør inn Trondheimsfjorden begrenses til å støtte grenrør inn til for eksempel Trondheim, Orkdal og Verdal og eventuelt utvidelse av rørdiameter for hovedrøret for å gi plass til gass til disse mottakssteder. Resultatene av disse prosessene kan danne grunnlag for distribusjon av gass til andre steder langs kysten, for eksempel Mongstad.

II

St.meld. nr. 47 (2003-2004) - om innovasjonsverksemda for miljøvennlige gasskraftteknologiar mv. - vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 4. mars 2005

Bror Yngve Rahm
leder

Øyvind Vaksdal
ordfører

